

Institut Européen des Jardins & Paysages

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen

Inventaris Limburg

Park van het kasteel van Blekkom

Auteur(s) : Onroerend Erfgoed |Flanders Heritage Agency
www.onroenderfgoed.be <https://inventaris.onroenderfgoed.be>

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen
Inventaris Limburg
Park van het kasteel van Blekkom

Titel:	Park van het kasteel van Blekkom
Provincie:	Limburg
Gemeente:	Halen
Deelgemeente:	Halen
Bron:	Schepping: 2016-08-17 Bijwerken: 2017-05-30 URI: https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/303153
Coördinaten:	Breedte: 5.07502583198 Lengte: 50.9224508566

Primaire tekst

Herenboerenpark van 3.80 ha, bij een neoclassicistisch kasteel, van architect Jamaer uit 1859, ontstaan uit een oudere boerderij. Parkje in gemengde stijl met pittoresk karakter, aanplanting naar de wijze van Bühler: gemengde bomenrand en kleine groepjes van bomen per soort aan de rand van het grasveld. Ingangshekken en boogbrug over de waterpartij.

Blekkom ligt ten zuiden van Loksbergen, op de noordelijke flank naar de Velpe, temidden van bouw- en weiland, op een oude site. Het goed beslaat een rechthoekig blok, begrensd ten noorden door de Mannekenshaagstraat, ten oosten door de Bosbeek, ten zuiden door de Velpe en ten westen door de Lindenstraat.

Op de Ferrariskaart (1771-1775) is de 'Cense de Bleckhem' een boerderij in los verband ten noorden van de Velpe, waarmee ze door een bomenlaan is verbonden. Ze is dan bereikbaar langs een korte dreef vanuit het westen, waaraan een omhaagde boomgaard ligt. Het Primitief kadasterplan van vóór 1828 toont een rechte dreef (perceel 53) vanaf de huidige Lindenstraat naar het alleenstaand huis, dat niet in de as stond van de U-vormige boerderij (perceel 60), waarbij de moestuin aansloot. Een kleiner volume lag er naast. Er lag een poel bij de dreef naar de straat. De Primitieve legger noteerde Blekkom als toebehorend aan de weduwe, barones d'Overschie uit Brussel.

Op de kadastrale opmetingsschetsen, samengebracht op het werkplan, kan men de evolutie van de bebouwing volgen. Het woonhuis met boerderij en boomgaard werd geleidelijk een classicistische herenwoning met neerhof en park. Het huis is in een jaarsteen in de noordoostelijke gevel gedateerd "Anno 1859/ H(yacin)the DEMARET/ et A. de PIERPONT/JAMAER architecte J.B. BRAECKMAN". Mag men de aanplanting van de nog bestaande merkwaardige bomen verklaren door dit huwelijk met een dochter de Pierpont uit het Olmenhof in Herk-de-Stad, bekend omwille van zijn bomencollectie? Het nieuwe huis werd meer westelijk ingeplant en de boerderij in los verband evolueerde naar een bijna gesloten opstelling van de huidige gebouwen. De eenvoudige, rechtlijnige landweg naar het oud huis werd opgenomen in het assenkruis van toegangswegen: vanaf de Lindenstraat tussen het voorplein en de noordgevel van het kasteel, tussen de kapel en de boerderij naar de Bosbeek en vanaf de Mannekenshaagstraat tussen het kasteel en de boerderij naar de Velp. De verlegging van zichtassen en van wegenis in het park en de relatie tot het huis vallen samen met de lichte verschuiving van het huis naar de as van de U-vormige boerderij en met de uitbouw van formele perrons in 1876 en een zonneterras in 1955 bij het kasteel. Rond 1900 kwam er ten westen, naast de boerderij een Onze-Lieve-Vrouwekapel. Het geschilderd gevelchronogram verwijst naar de decoratie en aanpassing in 1921. Op de eerste uitgave van de Dépot-kaart (1878, terreinopname 1870) kan men zien dat het park zich aanvankelijk slechts ten oosten van de oprit vanaf de Lindenstraat uitstreekte. Men herkent er ook de ligging van de poel op het Primitief kadasterplan, ten zuidwesten van het huis. De moestuin lag ten oosten van de boerderij. Dit blijft onveranderd op de kaart van het ICM (revisie

1884, uitgave 1896). Op de stafkaart van 1951 (met de revisie van 1933 en 1937) wordt pas de gewijzigde situatie genoteerd, met de grotere, niervormige vijver met brugje over het smalste deel, als centrum van een eenvoudige parkaanleg, bestaande uit een lusvormig padenpatroon tussen beboomde massieven. De oprit vanaf de Lindenstraat is daarin geïntegreerd en er loopt ook een pad naar de oostelijk gelegen beek. Deze toestand bleef tot op vandaag bestaan.

Ook vandaag ligt de hoofdtoegang aan de Lindenstraat. Hij wordt gevormd door een rechte dreef van grootbladige linde (*Tilia platyphyllos*), die ter hoogte van de vijver afbuigt ten westen, naar het kasteel. Een tweede rechte toegang, tot voor kort een dreef van zomereik (*Quercus robur*), vertrekt vanaf de Mannekenshaagstraat tussen laagstamboomgaarden en buigt vanaf het inrijhek als parklaan af naar het kasteel. Beide toegangen werden recent gekasseid in porfier en het erf werd ter hoogte van het huis geasfalteerd. Gelijkaardige poorthekken sluiten het domein af aan de Lindenen Mannekenshaagstraat en dateren uit de tweede helft van de 19de eeuw: vierkante hekpijlers van baksteen met speklagen van gesinterde baksteen, uitspringende sokkel en een vlakke deksteen dragen een eenvoudig zwart geschilderd poorthek met onder-, dubbele midden- en bovenregel, L-vormige makelaar met pijlpunt en ronde spijlen met pijlpunt en onderspijltjes. Het huidige park strekt zich vooral uit ten zuiden van het huis en de uitgeschulpte rondweg voert langs bomengroepen en solitairen op de lichtglooiende grasvelden en over de landschappelijke vijver met eilandje. Die ligt ten zuiden en vernauwt ter hoogte van de fraaie boogbrug, uit het laatste kwart van de 19de eeuw. In 1940 werd ze met betonnen trap treden vernieuwd. Brugleuning van wit geschilderd smeedijzer met Directoire-inslag; decoratieve aanzet van de leuning als ronde stijl met vaasbekroning en ronde liggende voluut als balustradeverankering. Vijf traveeën, dunne spijlen en Sint-Andriesskruis met rozet. De bomen hebben hun climax bereikt en sterven de één na de ander af.

Het park bezit een interessante kruidlaag van bosanemoon (*Anemone nemorosa*), boshyacint (*Hyacinthoides non-scripta*), maarts viooltje (*Viola odorata*), sneeuwkllokje (*Galanthus nivalis*), speenkruid (*Ranunculus ficaria*). Een gloriëtte van gewone haagbeuk (*Carpinus betulus*) ligt ten zuidwesten van het huis.

Ten oosten van de boerderij blijft de resterende L-vormige fruitmuur van de moestuin over, geëxposeerd naar het zuidoosten en zuidwesten en aan de noordkant 27 meter lang. In de hoek ligt de broeikas die men in 1885 kadastrerde. Ze is van baksteen metselwerk, leunt met twee zijden tegen de moestuinmuur aan, de voorgevel is van glas en ijzer op een bakstenen voet van één meter hoog, en de vloer van vlak gestrate bakstenen. De twee andere zijden van de moestuin waren omhaagd.

Bomen

Amerikaanse eik (*Quercus rubra*), buxus (*Buxus sempervirens*), Canadapopulier (*Populus x canadensis*), diverse schijn-cypressen (*Chamaecyparis spec.*), bindwilg (*Salix alba 'Chermesina'*), Europese lork (*Larix decidua*), gewone beuk (*Fagus sylvatica*), gewone es (*Fraxinus excelsior*), gewone esdoorn (*Acer pseudoplatanus*), gewone fijspaar (*Picea abies*), gewone haagbeuk (*Carpinus betulus*), gewone plataan (*Platanus x hispanica*) (404cm), sneeuwbal (*Symphoricarpos albus var. laevigatus*), zomerlinde (*Tilia platyphyllos*), Hollandse linde (*Tilia x vulgaris*), scharlaken eik (*Quercus coccinea*), hulst (*Ilex aquifolium*), tamme kastanje (*Castanea sativa*), gewone taxus (*Taxus baccata*), gele treurwilg (*Salix x sepulchralis 'Tristis'*) op het eilandje, zilveresdoorn (*Acer saccharinum*) (476cm stamomtrek, gemeten op 150 cm hoogte), zilverlinde (*Tilia tomentosa*), zomereik (*Quercus robur*) (377cm), onder meer in een bosje bij de ingang aan de Lindenstraat, bruine beuk (*Fagus sylvatica 'Atropunicea'*) (472cm), één overblijvend uit een groepje van drie. Meerdere gewone en bruine beuken en een tulpenboom (*Liriodendron tulipifera*) overleefden niet. Merkwaardig omwille van soort of grootte: gewone plataan (*Platanus x hispanica*), cultivar (*Platanus x hispanica 'Digitata'*) (331cm), gewone vleugelnoot (*Pterocarya fraxinifolia*) (173 en 193cm) en twee met lage vork (stam 382 met vork van 176 en 203cm; stam 370cm met vork van 62 en 115cm), ruwe acacia (*Robinia hispida*) (318cm), gewone robinia, cultivar (*Robinia pseudoacacia 'Tortuosa'*) (172, 206 en 232cm).

Auteur: De Maegd, Christiane

Auteur: van den Bossche, Herman

Datum: 2003

Titel Text: Park van het kasteel van Blekkom

Grafische documenten

Het kasteel van Blekkom met vijver en brug (Pauwels, Oswald, 01-01-2003, ©Vlaamse Gemeenschap)

Bibliografie

Kadasterarchief Limburg, Primitief Kadaster, s.d., Verzamelplan 1828, H.A. Neven.

Kadasterarchief Limburg, Primitief Kadaster, Mutatieschetsen 1876 en 1885.

Relaties

<https://inventaris.onroerendergoed.be/erfgoedobjecten/120912>

<https://inventaris.onroerendergoed.be/erfgoedobjecten/21783>

Beknopte karakterisering

Datering: tweede helft 19de eeuw

Typologie: bomengroepen, boogbruggen, dreven, fruitmuren, hekken, hekpijlers, private parken, priëlen, serres, solitaire bomen, tuinbruggen, tuinen en parken, vijvers